

V brněnském CED vystoupil Teatr Wiejski Węgajty Hříšná Magdalena, písně koledníků

Jdou muzikanti, jdou, s bubnem krajinou. Krajinou str-
mou, karpatskou, pod večerní oblohou. Starobylý
archetypální obraz ožívá v aktivitách polského Vesnického
divadla Węgajty. Jeho členové stávají se koledníky, na pol-
sko-litevském pomezí chodí o Velké noci od domu k

domu, využívají velikonoční tradi-
ci otevřených dveří, hrají a zpívají,
písně sbírají. Na území Ukrajiny, v
kouzelném kraji Huculů, tam, kde
Sergej Paradžanov natočil kdysi
svůj geniální film *Stíny zapome-
nutých předků*, právě tam, kde se
při svátečních příležitostech
(pohřeb, koleda) ozývá táhlé trou-

bení „trombity“ či píseň fujary, která má magické léčitel-
ské schopnosti, právě tam členové Vesnického divadla Węgajty
navštěvují chalupy a pátrají po vzpomínkách na spisovatele
Stanisława Vincenze.

Jak mi řekl Waclaw Sobaszek (vedoucí osobnost divadla
Węgajty), Vincenz je stejně velký umělec jako Czesław
Miłosz a dokonce Miłosze v padesátých letech v emigraci
ovlivnil. Napsal mj. čtyřdílný román-řeku *Na vysoké poloni-
ně* a má v Polsku mnoho oddaných čtenářů. Jeho dílo však
obtěžně proniká do ciziny, poněvadž je psáno zvláštním jazy-
kem s mnoha huculskými nářečními prvky, což se těžko pře-
kládá. A je to právě Vincenzův jazyk a styl, co na něm jeho
obdivovatelé mají nejraději.

Jen necelých čtyřicet minut trvalo představení **HOSPO-
DA K VĚČNÉMU MÍRU** (Gospoda ku Wiecznemu
Pokojowi), které Teatr Wiejski Węgajty zahrál v úterý 5.
10. v brněnském Centru experimentálního divadla. Na scéně
osvětlené toliko svíčkami dominuje sud. Hraje se příběh
Magdaleny, farské hospodyně z knihy Czesława Miłosze
Údolí Issy. Magdalena i kněz mluví německy, protože herci –
Erdmute Sobaszek a Wolfgang Niklaus – jsou Němci. (U
Miłosze jde o Litevce.) Němčina se k příběhu hodí, protože v

tamté lokalitě jsou přítomny i německé prvky. Cizí jazyk pro-
hlubuje odcizení milenců od vesnické komunity. A kněz není
katolík jako u Miłosze, nýbrž protestant. Vedle vlivu obou
vyznání se v představení uplatní i hudební motivy pravoslav-
né, avšak dominující je skrytý živel pohanský.

Magické představení ovanulo diváky dechem setmělých
močálů onoho řídké obydleného kraje, snad kolébky
Slovanstva. Bylo to vystoupení, které možná zklamalo orto-
doxní divadelní fanoušky; každý však chápal, že aktivity sou-
boru z Węgajty tradiční pojem divadla přesahují, že nejde
tolik o divadlo jako o způsob života. Následovala ještě taneč-
ní část, kdy členové divadla zpívali polské, běloruské (nebo
ukrajinské?) halekačky, zvali do tance. Na parket se směle
pustil i šéf CED Petr Oslzlý. Zdarma se podávalo černohor-
ské pivo Kern.

Jednou z forem kontaktu s místním obyvatelstvem je pro
divadlo Węgajty taneční zábava. Soubor se rovněž zají-
má o romskou kulturu. Výpravy do terénu prožívají herci
jako svého druhu tvůrčí dílnu; jiné dílny se pak pořádají
přímo v divadelním centru Węgajty. Na jednu z nich byl
pozdán cikánský soubor z kraje pod Tatrami, zážitek je
zachován na videozáznamu.

Węgajty je název místa, kde divadlo sídlí. Je to jméno od
původu pruské, památka na vymizelý baltický národ, v oné
krajině kdysi žijící. Do Brna přicestoval Teatr Wiejski
Węgajty ze Slovenska, z Čierneho Balogu, kde hrál a zpíval
romskému publiku. Herci se divili pasovým problémům upro-
střed Evropy (na celnicích prý souboru, jehož členy jsou i
Němci a Ukrajinci, nezbývá než vybalit nástroje a zahrát kon-
trollorům, aby uvěřili, že jde o umělecký soubor, a ne
o ilegální přistěhovalce), ale odnesli si nádherný zážitek z
kontakty se slovenskými Romy.

Centrum experimentálního divadla ve shodě se svým
kušlehtilým programem opět posloužilo středoevrop-
ské kulturní komunikaci.

JAROMÍR BLAŽEJOVSKÝ